

Boekenlijst Senia Geschiedenis, seizoen 2019-2020

Op pagina 1 t/m 5 staan de nieuwe titels, daarna volgen de boeken waarvoor al eerder leeswijzers verschenen. Het aantal vermelde pagina's is exclusief bronvermelding, noten, register, etc. Bij elk nieuw boek is de prijs vermeld. De tweede genoemde prijs is die van de e-bookversie, voor zover beschikbaar.

Boeken die meer studie vergen, wat minder makkelijk te lezen zijn, hebben in deze lijst het symbool .

Nieuwe titels seizoen 2019-2020

Gerard Aalders – *Wilhelmina. Mythe, fictie en werkelijkheid*

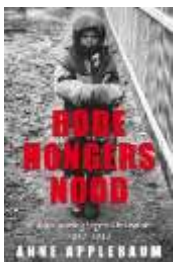
G19-01, Just Publishers, 2018, 317 p., € 22,50.

Met dit boek pretendeert de schrijver niet een nieuwe biografie over Wilhelmina te schrijven. Hij wil wel haar rol in de oorlogsjaren diepgaand onderzoeken, omdat toen de parlementaire controle ontbrak en omdat de Parlementaire Enquête Commissie (PEC), die na de oorlog het regeringsbeleid in Londen onderzocht, de rol van de koningin niet mocht of wilde onderzoeken of bespreken. In de verslagen werd zelfs haar naam niet genoemd. Hij stelt de veelvuldige Wilhelminaverheerlijking aan de kaak en streeft naar een ontmaskering van het beeld dat de officiële biografen van haar hebben geschetst. Door de prikkelende schrijfstijl van de auteur, soms enigszins spottend, zal het boek zeker discussies uitlokken!

Anne Applebaum - *Rode hongersnood. Stalins oorlog tegen*

Oekraïne. G19-02, Ambo | Anthos, 2018, 343 p., € 29,99 / € 14,99.

Een enorme, vergeten (?) hongersnood teisterde in de jaren 1932-1934 Oekraïne. In een boeiend en overtuigend boek weet de schrijfster tot in detail aan te geven waarom en waardoor Stalin met opzet deze ramp zich in Oekraïne liet plaatsvinden. In dit aangrijpende verhaal laat de schrijfster de lezer zien welke ellende en wreedheid de ene groep een andere groep moedwillig

aan kan doen. Het laat ook zien hoe terecht het is dat het moedwillig veroorzaken van een hongersnood als strijdmiddel, sinds 2018 als een oorlogsmisdaad wordt beschouwd.

Willem de Bruin - *De koningin van Paraguay. Liefde in een vergeten oorlog*

G19-03, Atlas Contact, 2017, 374 p., € 34,99 / € 9,99.

Elisa Lynch, een Parijse courtisane van Ierse afkomst, wordt de geliefde van Francisco López, de latere president-dictator van Paraguay. Ze raakt als 'first lady' betrokken bij de 'Grote Oorlog' (1864-1870) met Brazilië, Argentinië en Uruguay, waarbij bijna de gehele mannelijke bevolking van Paraguay omkomt. In meeslepende stijl beschrijft de auteur het ontstaan van de republiek Paraguay, het bewind van López en Elisa's aandeel daarin, alsmede het verloop van de oorlog, waarin ook de dictator sneuvelt.

Femke Deen - *Anna van Saksen. Verstoten bruid van Willem van Oranje*. G19-04, Atlas Contact, 2018, 340 p., € 34,99 / € 12,99.

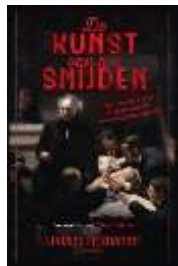

Dit uiterst onderhoudende boek geeft niet alleen een beeld van het leven van Anna van Saksen, maar zal voor velen ook een nieuw licht werpen op Willem van Oranje. Anna had een slechte gezondheid en een moeilijk karakter. In 1561 werd ze op zestienjarige leeftijd uitgehuwelijkt aan Willem van Oranje en verhuisde ze naar de Nederlanden. Het huwelijk was

slecht en toen Willem met de komst van Alva in 1567 naar Dillenburg moest vluchten verloor Anna haar welstand en haar status. In 1570 werd ze beschuldigd van overspel en in 1571 kreeg ze een dochter die Willem weigerde te erkennen. Anna werd verstoten en bracht de laatste jaren in gevangenschap door. Ze stierf, door iedereen verlaten, op 32-jarige leeftijd.

Lindsey Fitzharris - *De kunst van het snijden. Hoe Joseph Lister de geneeskunde voorgoed veranderde*

G19-05, *Het Spectrum*, 2018, 251 p., € 27,50 / € 12,99.

In de eerste helft van de 19^e eeuw was het ondergaan van een operatie een levensgevaarlijke loterij. Doorstond je de zonder verdoving uitgevoerde foltering, dan wachtte daarna de nog grotere bedreiging van ontsteking. De chirurg Joseph Lister ontwikkelde op basis van Louis Pasteurs theorie over bacteriën een methode om postoperatieve wondontsteking tegen te gaan. Aanvankelijk wezen veel collega's zijn methode af, maar gaandeweg werd die algemeen geaccepteerd. Het vlot geschreven boek biedt een boeiende kijk op het Victoriaanse Engeland met haar smerige grote steden, massale armoede en onhygiënische ziekenhuizen.

S. Groenveld, H.L.Ph. Leeuwenberg, e.a. - *De Tachtigjarige Oorlog. Opstand en Consolidatie in de Nederlanden (ca. 1560–1650)*

G19-06, *Walburg Pers*, 2012, tweede, herziene en aangevulde druk, 399 p., € 39,95.

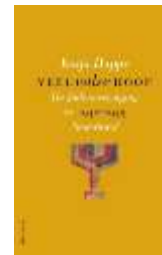

Een uitstekend leesbare en fraai geïllustreerde geschiedenis over het ontstaan van onze onafhankelijkheid. Op grond van nieuw onderzoek blijkt het verloop van de Opstand vaak anders en gecompliceerder te zijn dan lang werd gedacht. Boeiend zijn de beschrijvingen hoe Willem van Oranje, Van Oldenbarnevelt, Maurits en Frederik Hendrik leiding gaven aan de strijd en het land. De rol van de calvinisten zal tot nadenken stemmen, evenals het leven van de

katholieken in de jonge Republiek. In een recensie schreef Jan Blokker destijds "(de auteurs hebben) een gedegen en secure mijlpaal geslagen waarmee we, als het om de Tachtigjarige Oorlog gaat, weer een jaar of zestig vooruit kunnen ...".

Katja Happe - *Veel valse hoop. De Jodenvervolging in Nederland 1940-1945*

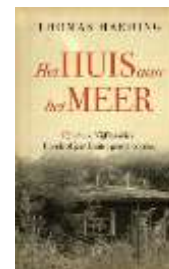
G19-07, *Atlas Contact*, 2018, 378 p., € 39,99 / € 14,99.

In dit compacte, helder geschreven en alles omvattende boek, waarin de auteur de nieuwste inzichten heeft verwerkt, wordt de Jodenvervolging in ons land in een internationale context geplaatst. Volgens velen treedt de auteur hiermee in de voetsporen van Herzberg, Presser en De Jong. Het boek wordt gezien als het standaardwerk voor de komende jaren. De titel is de meest compact denkbare omschrijving van de tactiek van de Duitsers om zo veel mogelijk Joden in handen te krijgen.

Thomas Harding - *Het huis aan het meer. Één huis. Vijf families. Honderd jaar Duitse geschiedenis*

G19-08, *De Arbeiderspers*, 2017, vierde druk, 385 p., € 23,99 / € 13,99.

Dit boek heeft terecht als ondertitel *Eén huis. Vijf families. Honderd jaar Duitse geschiedenis*. De schrijver beschrijft de lotgevallen van de steeds wisselende bewoners van een (zomer)huis aan de Gross Glienicker See vlakbij Berlijn. Zijn verhaal weerspiegelt de 'grote' Duitse geschiedenis van de twintigste eeuw: de 'goede oude tijd', de opkomst van de nazi's, de Jodenvervolging, de oorlog, de DDR periode en de Duitse eenheid. We maken het mee door de ogen van gewone mensen die meegesleept werden door gebeurtenissen waar de meesten weinig greep op hadden. Het boek is voorzien van duidelijke stambomen, goede kaarten, plattegronden en foto's.

Ingrid Hoogendijk - *Ons gaat het in ieder geval nog goed. Een Nederlandse familie in Oost-Pruisen 1920 – 1946*

G19-09, Thomas Rap, 2018, 412 p., € 22,99 / € 12,99.

De familie Hoogendijk vestigt zich in een zeer roerige periode in Duitsland. Uiteindelijk in een gebied ver weg van Nederland, Oost-Pruisen. Ze worden grootgrondbezitter en landgoedeigenaar. Het boek ontleent zijn kracht vooral aan de lange briefcitaten die de schrijfster – op knappe wijze -gebruikt. Het leven, denken en doen van de familie Hoogendijk in de jaren 1920 - 1946 krijgt daardoor een duidelijk beeld. Als lezer

onderga je vooral vanaf eind 1944 de ondergang, de ellende, de rolwisseling dader/slachtoffer en de naakte strijd om het bestaan van het individu en zijn/haar gezin. Een zeer indrukwekkend verhaal.

David King - *Het proces tegen Hitler. De Bierkellerputsch en de opkomst van nazi-Duitsland*

G19-10, Prometheus, 2017, 352 p., € 25,99 / € 14,99.

Na een uitvoerige beschrijving van de hoofdrolspelers en hun motieven behandelt de schrijver het beruchte proces tegen Hitler wegens hoogverraad (de mislukte putsch van 9 november 1923) van dag tot dag met gebruikmaking van de getuigenverklaringen pro en contra de aangeklaagden en een nauwkeurige lezing van alle processtukken, de commentaren op het proces in de binnen- en buitenlandse pers en nooit eerder

gepubliceerde bronnen. De auteur laat zien hoe een onbekende idealist tijdens en door het proces veranderde in een demagoog die de massamedia uitstekend wist te manipuleren.

Jeroen Koch - *Oranje in revolutie en oorlog. Een Europese geschiedenis, 1772-1890*

G19-11, Boom Uitgevers, 2017, 406 p., € 42,50 / € 25.

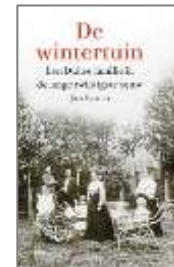
Dit boek – oorspronkelijk bedoeld voor het Engelse taalgebied - is gebaseerd op de drie koningsbiografieën uit 2013, bouwt er op voort en voegt er nieuw verworven inzichten aan toe. Er is meer aandacht

gekomen voor de internationale kaders van de gebeurtenissen waarbij Oranjevorsten betrokken raakten en er zijn hoofdstukken aan toegevoegd over de tijd vòòr Willem I en na Willem III. Bovendien wordt het functioneren van de Nederlandse vorsten geregeld vergeleken met het optreden van buitenlandse vorsten. Een aanrader voor wie de koningsbiografieën heeft gemist of voor wie ze te dik waren (elk 700 blz.).

Jan Konst - *De Wintertuin. Een Duitse familie in de lange twintigste eeuw*

G19-12, Balans, 2018, 329 p., € 22,99 / € 11,99

In dit boek beschrijft de auteur de geschiedenis van zijn Duitse schoonfamilie vanaf 1871 tot en met de Wende. De auteur kon beschikken over het uitgebreide familiearchief dat lag opgeslagen in het huis van zijn schoonmoeder in Weinböhla (gelegen in de voormalige DDR). Dit maakte het mogelijk een uniek, persoonlijk en indringend beeld te schetsen van de lotgevallen van vier generaties van één familie tegen de achtergrond van

130 jaar Duitse geschiedenis. Hoe zag hun leven eruit tijdens het keizerrijk, de Eerste Wereldoorlog, de Hitlerjaren, de Tweede Wereldoorlog, de Russische bezetting, de DDR tijd en de Wende? De auteur neemt ons mee op zijn zoektocht naar de veelbewogen geschiedenis van de twintigste eeuw, beleefd door gewone mensen.

Anton van der Lem - *De Opstand in de Nederlanden, 1568-1648. De Tachtigjarige Oorlog in woord en beeld.*

G19-13, Vantilt, 2018, tweede herziene en uitgebreide druk, 213 p., € 24,50.

In een strikt chronologische volgorde behandelt de auteur het ontstaan, het verloop, de afloop en de gevolgen van de Opstand/Tachtigjarige Oorlog, niet alleen helder en duidelijk maar ook met enige historische distantie. Het boek is een herziene en bijgewerkte uitgave van een in 1995 verschenen editie. Om recht te doen aan de ondertitel is dit boek royaal

voorzien van fraaie illustraties, waarvan vele in kleur. Het boek is bovendien voorzien van een uitvoerige jaartallenlijst.

Jona Lendering & Vincent Hunink - *Het visioen van Constantijn. Een gebeurtenis die de wereld veranderde*

G19-14, Omniboek, 2018, 156 p., € 17,50 / € 9,99

Dit boek gaat niet alleen over het visioen van keizer Constantijn (280-337) en zijn bekering tot het christendom, het geeft ook een kijkje in de 'keuken' van de historicus. Waarop baseert de historicus zijn verhaal, over welke bronnen beschikt hij en hoe gaat hij daarmee om? Een aanrader voor iedereen die geïnteresseerd is in de laat Romeinse geschiedenis en tegelijkertijd inzicht wil krijgen in de totstandkoming van een historisch werk.

Selma Leydesdorff - *Sasha Pechersky. De Russische soldaat die de opstand van Sobibor leidde*

G19-15, Prometheus, 2018, 298 p., € 25,99.

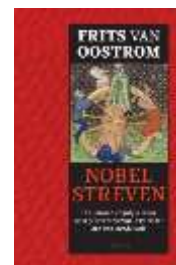

Lange tijd was de naam Sobibor in Nederland nagenoeg onbekend, ondanks dat 35.000 Nederlandse Joden, 1/3 van alle slachtoffers, in dat kamp werden vermoord. Het overlijden van Selma Wijnberg (4 dec. 2018) bracht Sobibor weer volop in de aandacht. Op 14 oktober 1943 leidde Aleksandr 'Sasha' Pechersky een massale ontsnapping uit het vernietigingskamp Sobibor in Polen, de enige succesvolle opstand van gevangenen in de Tweede Wereldoorlog. Pechersky kreeg hiervoor later

nooit de publiekelijke erkenning die hij verdiende. De auteur beschrijft gedetailleerd de gruwelijke behandeling die Joden, Russische krijgsgevangenen (al dan niet van Joodse afkomst) en gewone burgers in Oost-Europa ondergingen. Zij biedt een fascinerend inzicht in een cruciale periode in de geschiedenis. Haar soms ontluisterende verhaal benadrukt dat de Joden niet passief waren tegenover het Duitse geweld. Daarom is het verhaal van Pechersky belangrijk om te vertellen. Een bijzondere biografie van een vergeten held, gebaseerd op niet eerder gebruikte documenten en interviews met ooggetuigen.

Frits van Oostrom - *Nobel streven. Het onwaarschijnlijke maar waargebeurde verhaal van ridder Jan van Brederode*

G19-16, Prometheus, 2017, 364 p., € 25,99 / € 14,99.

In dit boek beschrijft de auteur in fraaie stijl en met een verbluffende hoeveelheid details het avontuurlijke leven van de edelman Jan van Brederode (ca. 1372-1415). Hij nam deel aan grafelijke expedities naar Friesland en ging op pelgrimsreis naar Ierland. Wegens schulden trad hij in bij een klooster, net als zijn vrouw. Daar ontroppte hij zich als een begenadigd vertaler van een vroom Frans boek. Toen een erfenis gloorde, verliet hij het

klooster en probeerde tevergeefs zijn vrouw uit haar klooster te ontvoeren. Na verlies van zijn status en rijkdom sneuvelde hij roemloos als huurling op het slagveld bij Azincourt. Dit alles speelt zich af tegen de achtergrond van de hectiek van het gebeuren in het graafschap Holland rond 1400. Het boek werd in 2018 bekroond met de Libris geschiedenisprijs.

Serhii Plokhyy - *Het verloren koninkrijk. De geschiedenis van Rusland van 1470 tot heden*

G19-17, Spectrum, 2018, 457 p., € 32,99 / € 14,99.

Het verloren koninkrijk is een uitstekend boek voor de geïnteresseerde lezer. Dit boek geeft een uitleg van de aanhoudende drang van de tsaren en de Sovjet-Unie tot expansie. Het geeft interessante antwoorden op identiteits- en natievorming. Het boek is vooral geschreven vanuit het perspectief van Oekraïne met een licht provocerende ondertoon. Deze manier van schrijven, vanuit een duidelijk Oekraïens standpunt, maakt het lezen boeiend. Het boek wil een duidelijk antwoord zijn op de

politiek van Poetin. De auteur betoogt dat in het najagen van een mythe Rusland de weg naar een modern staatswezen is kwijtgeraakt en zo zelf een "Verloren Koninkrijk" is geworden. De schrijver toont overtuigend aan dat die politiek berust op een uitgevonden en moeizaam in stand gehouden mythe.

Hella en Sandra Rottenberg - *De sigarenfabriek van Isay Rottenberg. De verborgen geschiedenis van een joodse Amsterdammer in nazi-Duitsland*

G19-18, Atlas Contact, 2017, 254 p., € 22,99 / € 9,99.

De nichtjes Rottenberg beschrijven de speurtocht die zij ondernamen naar het verhaal dat hun joodse grootvader vanaf 1933 strijd voerde tegen de nazi's om te voorkomen dat zij zijn Duitse sigarenfabriek in handen zouden krijgen. Het is een enerverend en aangrijpend verslag – door het verloop van de speurtocht maar vooral door de schokkende belevenissen van grootvader. Zij ontdekken hoe hij de fanatieke nazi's te slim af was, waarop ze hem in de gevangenis gooiden en na zijn vrijlating met grote volharding tot in 1938 in Duitsland rechtszaken voerde. Het boek stond in 2017 op de shortlist van de Libris Geschiedenis Prijs.

Wil Schackmann - *De strafkolonie. Verzedelijken en beschaven in de Koloniën van Weldadigheid, 1818-1859*

G19-19, Atlas Contact, 2018, 319 p., € 21,99 / € 14,99.

Dit is het vierde en laatste boek van de serie die Schackmann schreef over de activiteiten van de Maatschappij van Weldadigheid in Frederiksoord en Veenhuizen. In dit laatste deel gaat het vooral over de strafkolonie die werd gevestigd in de Ommerschans en waar veel kolonisten korte of langere tijd verbleven. Het boek is geschreven op de zo langzamerhand van hem bekende humoristische wijze.

Daniel Schönpflug – *1918. Het jaar van de dageraad*. G19-20, De Bezige Bij, 2017, 304 p., € 25,99 / € 14,99.

In de vorm van collages geeft de auteur in boeiende stijl weer hoe een twintigtal personen de jaren rond 1918 hebben beleefd, zich hebben herinnerd, geduid en vanuit hun persoonlijke optiek hebben beschreven.

Aan het woord komen bekende en minder bekende personen, politici, militairen, kunstenaars, schrijvers, vrijheidsstrijders, idealisten en teleurgestelden. Hun persoonlijke visie op de gebeurtenissen is ontleend aan hun zelfportretten in autobiografieën, memoires, dagboeken en brieven, omlijst door feitelijke gegevens.

Russell Shorto- *Lied der Revolutie. Geschiedenis van de Amerikaanse Vrijheid*

G19-21, Ambo | Anthos, 2017, 516 p., € 29,99 / € 12,99.

De auteur is bekend door zijn boek over de Nederlandse invloed op de vroege geschiedenis van New York. Ditmaal beschrijft hij over de Amerikaanse onafhankelijkheidsoorlog aan de hand van biografieën van mensen die leefden in die tijd. Soms in een hoofdrol, zoals George Washington en de Britse minister die zijn grote tegenstander was, maar ook over de bewogen levens van een neger slaaf, een Indianen opperhoofd, een eigenzinnige politicus van Hollandse afkomst en een geëmancipeerde vrouw. Zij streefden naar een onafhankelijkheid die afweek van waar Washington en zijn soldaten voor vochten. De New York Times: “The intertwined stories of *Revolution Song* give a sense of how far-reaching the War of Independence was”.

Boeken waarover eerder leeswijzers verschenen

Julia Baird - *Victoria koningin. Een intieme biografie van de vrouw die een wereldrijk regeerde*. G18-01, Nieuw Amsterdam, 2017, 567 p.

Julia Baird wil de vele mythen die in de loop der jaren rond koningin Victoria zijn ontstaan vervangen door een realistischer beeld. Zij bestudeerde veel persoonlijke documenten: dagboeken, brieven en ook aantekeningen van Victoria's lijfarts. Dit hielp haar een 'intieme biografie' te schrijven met een levendig en persoonlijk portret van Victoria's persoonlijkheid, haar sympathieën, antipathieën, sterke en

zwakke kanten. Victoria regeerde 63 jaar en zag de wereld om haar heen ingrijpend veranderen.

Johan Op de Beeck - *Het verlies van België. De strijd tussen de Nederlandse koning en de Belgische revolutionairen in 1830*

G16-01, Overamstel, 2015, 444 p.

In dit boek reconstrueert de Belgische auteur de opstand van zijn land in 1830 tegen de Nederlanders. Het liep uit op een breuk tussen de twee landsdelen die sinds 1815 het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden hadden gevormd. Aan Belgische zijde beschrijft de auteur de rol van de journalist Louis de Potter die in zijn land de republiek wilde uitroepen. Uiteindelijk werd hij, net als de koning, een verliezer in de strijd om de macht. Het is verhelderend om de opstand vanuit een Belgisch perspectief te bekijken.

Johan Op de Beeck - *Het hart van Napoleon. De keizer en de vrouwen*

G18-02, Horizon, 2016, 477 p.

Napoleonkenner Johan Op de Beeck neemt ons mee in het liefdesleven van Napoleon. Talloze vrouwen passeren de revue, maar slechts enkelen hebben zijn carrière en zijn leven beïnvloed. De auteur maakte gebruik van de talloze brieven en memoires waarin Napoleon wordt genoemd of zelf aan het woord komt. Wij krijgen een persoonlijk beeld van hem die vooral bekend is als groot militair en staatsman.

Geoffrey Best - *Churchill*

G16-03, Veen Media, 2014, 503 p.

Velen zien Churchill als de grootste man uit de 20^e eeuw. Vooral na zijn dood zijn ook critici opgestaan die negatief oordelen over zijn rol als oorlogsleider en in de jaren vóór en na '40-'45. De auteur combineert een gedegen overzicht van Churchills imposante loopbaan met een evenwichtig oordeel over de kritiek. Hij komt ook met nieuwe inzichten, onder andere over zijn bijdrage na 1945 aan de Europese éénwording en zijn hardnekkig streven tot beëindiging van de Koude Oorlog.

Isabel van Boetzelaer - *Oorlogsouders. Een familiechroniek over goed en fout in twee adellijke families*

G18-03, Just Publishers, 2017, 315 p.

Eind jaren dertig raakt Willem, Baron van Boetzelaer, in pro-Duitse invloedssferen. Tijdens de oorlog neemt hij dienst bij de Waffen-SS.

Ingrid, Baronesse von der Recke, groeit op in een welvarend Pruisisch gezin. Haar vader verzet zich, waar mogelijk, tegen het nazisme. Willem en Ingrid ontmoeten elkaar, getekend door hun belevenissen in en na de oorlog. Hun dochter beschrijft de lotgevallen van haar ouders zonder haar ogen te sluiten voor hun foute keuzes en gebreken.

Martin Bossenbroek - *De Boerenoorlog*

G14-03, Athenaeum-Polak & van Genneep, 2012, 570 p.

De (2e) Boerenoorlog van Groot-Brittannië tegen de Boerenrepubliekjes Transvaal en Oranje-Vrijstaat trok destijds al veel belangstelling in ons land. Vanwege de veronderstelde stamverwantschap ging de sympathie vooral uit naar die 'arme' Boeren die door het hebbelijke imperialisme werden belaagd.

Martin Bossenbroek - *Fout in de Koude Oorlog. Nederland in tweestrijd, 1945-1989*

G17-03, Prometheus, 2016, 319 p.

De gevoeligheden op links en op rechts in de periode 1945-1989 staan centraal met in de hoofdrol de toen populaire minister van Buitenlandse Zaken en latere NAVO-chef Joseph Luns en de in ons land vrij onbekende, meestal verguisde maar internationaal zeer gevierde cineast Joris Ivens. De auteur verweeft de levenslijnen van de hoofdpersonen met een heldere analyse van het hele panorama aan foute keuzes.

Jan Brokken - *De vergelding, een dorp in tijden van oorlog*

G14-01, Atlas Contact, 7^e herziene druk, 2013, 383 p.

Duizenden pagina's aan documenten, processtukken en interviews heeft de schrijver bestudeerd om het geheim van Rhoon te ontraadselen: was de dood van een Duitse militair een ongeluk, sabotage, een actie van het verzet of van een wraaklustig individu dat het niet kon verkroppen dat meisjes uit het dorp met Duitse militairen om- en uitgingen? En waarom moesten veel zaken geheim blijven? Het eindoordeel blijft aan de lezer.

Willem de Bruin - *Je moet hier zijn geweest. Oosterbeek. Nederlands eerste kunstenaarskolonie*

G15-02, Atlas Contact, 2014, 316 p.

Dit boek gaat over Nederlands eerste kunstenaarskolonie, gevestigd rond 1850 in Oosterbeek met namen als Bilders, Mauve en Maris. Het gaat ook over bekende, gefortuneerde Nederlanders die in dit 'Gelders Arcadië' landgoederen lieten aanleggen, zoals Van Eeghen en Kneppelhout. Het boek geeft door de vele dwarsverbanden een meer algemene inkijk in de geschiedenis van Nederland in de 19^e eeuw.

Peter Brusse - *Onder de mensen. M.J. Brusse (1873-1941), journalist*
G18-04, *Balans*, 2017, 306 p.

M.J. Brusse was een pionier en vernieuwer. In deze bijzondere zoektocht keert Peter Brusse terug naar de dagen van zijn vader. Hij schetst met groot inlevingsvermogen en veel kennis van zaken het meeslepende leven van de journalistieke pionier en reconstrueert aan de hand van zijn reportages hoe Nederland er begin twintigste eeuw voor stond.

Diederik Burgersdijk - *De macht van de traditie. Het keizerschap van Augustus en Constantijn.*

G18-05, *Athenaeum*, 2016, 214 p.

Burgersdijk vergelijkt leven en regering van de twee langst regerende keizers van het Romeinse rijk met elkaar. Al sympathiseerde Constantijn met het christendom, in veel opzichten stond hij in de traditie van zijn voorgangers, Augustus in het bijzonder. Hij bespreekt de beeldvorming van beide keizers in onder meer monumenten en geschriften. Ook gaat hij in op de heidense staatsreligies van beiden, waarin monotheïstische tendensen zijn te bespeuren.

Christopher Clark - *Wilhelm II. De laatste Duitse keizer*

G18-06, *De Bezige Bij*, 2017, 371 p.

Keizer Wilhelm II was een van de meest controversiële figuren uit de twintigste eeuw. Zijn rol bij het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog zorgt onder historici nog steeds voor discussie. Welke macht bezat Wilhelm nu werkelijk? Wat waren zijn politieke doelstellingen en in hoeverre slaagde hij erin die te verwezenlijken? Welke middelen gebruikte hij om gezag uit te stralen en invloed uit te oefenen? Hoe fluctueerde zijn gezag gedurende zijn regeerperiode? Deze en andere vragen komen uitgebreid aan de orde in deze biografie.

Nigel Cliff - *Moskouse nachten. Hoe een man en zijn piano de Koude Oorlog veranderden.* G18-07, *Het Spectrum*, 2017, 415 p.

In 1958 won de Amerikaan Van Cliburn verrassend het Tsjajkovski Piano Concours in Moskou. Hij won de harten van de Sovjetburgers en werd een gevierd persoon in de Verenigde Staten. Als een culturele vredesapostel speelde hij een unieke rol in de politiek tussen beide landen. In vlotte, soms hilarische stijl combineert de auteur de biografie van de pianist met een uitgebreid relaas over de politieke gebeurtenissen tijdens de Koude Oorlog tussen Oost en West.

Willemijn van Dijk - *De Opvolger. Tiberius en de triomf van het Romeinse keizerrijk.* G18-08, *Ambo Anthos*, 2017, 195 p.

Dit boek leest als een spannende familieroman uit de tijd van het begin van onze tijdrekening. Liefde, passie, geld, macht, wraak en moord. Dat alles in de politieke context van een machtig wereldrijk, waarin de keizerlijke familie ten koste van alles aan de macht wil blijven. Het laat de zeer onaangename kanten van het verkrijgen en behouden van macht bepaald niet onbesproken. Het leest als een handboek "Hoe vestig ik een - militaire - dictatuur".

Frank Dikötter - *De Culturele Revolutie. Een Volksgeschiedenis, 1962-1976.* G17-04, *Unieboek, Het Spectrum*, 2016, 381 p.

In dit boek – in feite het laatste deel van een trilogie - schetst de schrijver met behulp van eerder niet toegankelijke bronnen minutieus en nauwkeurig de binnenlandse ontwikkelingen in China van 1962 tot 1976. Er ontstaat een onthullend beeld over de werkwijze van Voorzitter Mao en zijn omgeving. Door te laten zien hoe de decollectivisatie van onderaf een onbedoeld gevolg was van de jaren van gewelddadige zuiveringen en diepgewortelde angst, plaatst Dikötter China's meest tumultueuze tijdperk in een nieuw licht.

Philip Dröge - *Pelgrim. Leven en reizen van Christiaan Snouck Hurgronje. Wetenschapper, spion, avonturier*

G18-09, *Het Spectrum*, 2017, 306 p.

Nederlands beroemdste en meestomstreden arabist en islamoloog staat centraal in dit prettig leesbare boek over de man die een dubbelleven leidde in dienst van zijn nieuwsgierigheid, academische eerezucht en als Nederlands spion. De schrijver, die op zoek is naar een

overtuigende verklaring voor de alles verterende ambitie, de eerezucht en de gedrevenheid van de hoofdpersoon gebruikt veel kwalificaties om het karakter en de daden van de hoofdpersoon te verklaren..

Alan Forrest - Napoleon

G15-05, Veen Media, 2014, 320 p.

Na de Franse revolutie maakte hij snel carrière en bereikte, door daadkracht en grote militaire gaven, al op 27-jarige leeftijd een toppositie in het leger. Verrassender was dat hij zich ook ontpopte als een bekwaam staatsman en hervormer die over heel Europa maatschappelijke en staatkundige vernieuwingen doorvoerde die tot vandaag de dag hun waarde bewijzen. Keerzijde was zijn groeiende grootheidswaan en niet aflatende veroveringslust op landen die niet (meer) geloofden in zijn idealen. Zijn oorlogen kostten miljoenen Europeanen het leven! Toch blijven velen hem bewonderen.

Twan Geurts - De Nederlandse paus. Adrianus van Utrecht 1459-1523. *G18-11, Balans, 2017, 227 p.*

In het Rome van de Renaissance was de enige Nederlandse paus Adrianus VI een vreemdeling. Tijdens zijn pontificaat had hij te maken met grote problemen: kerkelijke misstanden, een dreigende kerkscheuring en opdringende Ottomanen. Anderhalf jaar pausschap (1522-1523) was te kort om substantiële resultaten te boeken. De auteur volgt Adrianus als student en hoogleraar in Leuven, als opvoeder van de latere keizer Karel V, als gouverneur, kardinaal en grootinquisiteur in Spanje en tijdens zijn pontificaat in Rome. In het verhaal heeft hij ook de levenslijnen van Erasmus en Luther verweven.

Craig Harline - Jacobs vlucht. Een familiesaga uit de Gouden Eeuw

G18-12, Uitgeverij Vantilt, 2016, 329 p.

De auteur laat ons delen in de lotgevallen van vier generaties uit de familie Rolandus die allen intens betrokken waren bij de religieuze woelingen van hun tijd. Terwijl de eerste drie generaties trouwe aanhangers van de nieuwe - gereformeerde - religie zijn breekt de laatste telg, Jacob, met het geloof van zijn voorvaderen en bekeert zich tot het katholicisme. Het is een bijzonder, persoonlijk, verhaal geworden waarbij de lezer als het ware de 17^e eeuw wordt ingezogen.

Craig Harline - Wereld in wanorde. Maarten Luther en de geboorte van de Reformatie. *G18-13, Uitgeverij Vantilt, 2017, 311 p.*

In 2017 was het 500 jaar geleden dat Maarten Luther zijn 95 stellingen wereldkundig maakte en daarmee grote opschudding veroorzaakte binnen en buiten de kerk. Craig Harline concentreert zich op de cruciale eerste jaren, 1517-1522. van deze omwenteling. De schrijver gebruikt de zogenaamd narratieve stijl waardoor de lezer de wereld van Luther wordt binnen gevoerd en deelgenoot wordt van zijn innerlijke strijd. En passant prikt de schrijver enkele mythen door zoals Luthers legendarische woorden: "hier sta ik, ik kan niet anders".

Godfrey Hodgson - Martin Luther King

G15-08, Veen Media, 2014, 296 p.

Hij groeide op in het door racisme beheerste Zuiden van de VS. Hij was op weg om dominee te worden tot hij leider werd van een succesvolle staking tegen de rassenscheiding in stadsbussen. Sindsdien speelde King een leidende rol in de strijd voor burgerrechten. In 1968 werd hij vermoord door een blanke man. Tegenwoordig zien Amerikanen hem als één van de grote namen in hun geschiedenis.

Janine Jager - Wilhelmina Triesman, 1901-1982. Een Nederlandse in Leningrad. *G13-05, Uitgeverij Pegasus, 2012, 274 p.*

In 1925 vertrok Triesman als overtuigd communiste met man en kind naar het nieuwe Rusland. Ze volgde er een universitaire opleiding en werd lerares. Ook beleefde zij de Stalinistische terreur en in de gruwelijke oorlogsjaren verloor ze echtgenoot en jongste kind. En bijna zichzelf. Na de oorlog werd ze ondanks problemen met de autoriteiten een gewaardeerd vertaalster en wetenschapper.

Janine Jager - Hoe komen wij heelhuids uit deze hel. Nederlanders in revolutionair Rusland. *G18-14, Atlas Contact, 2017, 227 p.*

Honderden Nederlanders, van wie velen in Rusland waren geboren en getogen, maakten in 1917 de omverwerping van het tsarenregime en de daaropvolgende Oktoberrevolutie mee leidend tot de vorming van de Sovjet-Unie. De meesten dachten dat de revolutie wel zou overwaaien, maar toen dat niet zo bleek te zijn, zaten zij in de val. Jager beschrijft hoe zij probeerden te overleven en te ontsnappen uit het socialistisch paradijs in opbouw.

Marc Jansen - Grensland. Een geschiedenis van Oekraïne

G14-21, Van Oorschot, 2014, 269 p.

Terwijl de crisis rond de Krim in het voorjaar van 2014 naar een hoogtepunt liep, verscheen dit uiterst informatieve boek over Oekraïne, een waarlijk grensgebied waarvan grote delen eeuwenlang onder invloed stonden of werden overheerst door buurvölkeren zoals Litouwers, Polen, Kozakken, Tataren, Oostenrijkers en Russen.

Ian Kershaw - De afdaling in de hel. Europa 1914-1949

G16-08, Het Spectrum, 2015, 589 p.

Dit boek leent zich vanwege de omvang voor bespreking in 2 bijeenkomsten.

Dit boek is een poging te begrijpen hoe Europa in de eerste helft van de 20e eeuw in een afgrond kon wegzinken en toch 4 jaar na het absolute dieptepunt van 1945 al het fundament kon leggen voor een verbazingwekkend herstel. Dit boek is een allesomvattende beschrijving van een halve eeuw Europees trauma.

Ewoud Kieft - Het verboden boek. Mein Kampf en de aantrekkingskracht van het nazisme

G18-15, Atlas Contact, 2017, 245 p.

In dit boek beschrijft de auteur de politieke ontwikkelingen in Duitsland na de Eerste Wereldoorlog, de Bildung van Adolf Hitler en schetst hij het nazisme als een seculiere verlossingsleer. Ook zoekt hij naar een verklaring voor de populariteit van Hitlers boek *Mein Kampf* en de aantrekkingskracht van het nationaal-socialisme, allereerst in Duitsland maar daarna ook voor bevolkingsgroepen in ons land. Hij zoekt een antwoord op de vraag en daarbij komt hij soms tot confronterende en ongemakkelijke antwoorden en conclusies. Het boek is ideaal voor wie meer wil weten over de kracht van de politiek van het ressentiment.

Els Kloek - Kenau en Magdalena. Vrouwen in de tachtigjarige oorlog.

G15-09, Uitgeverij Vantilt, 2014, 317 p.

Els Kloek beschrijft de geschiedenis van twee 'heldinnen' uit de Tachtigjarige Oorlog, Kenau Simons Hasselaer en Magdalena Moons. Minstens zo interessant als de historische feiten over de twee vrouwen, is de mythevorming die rond hen is ontstaan. Extraatjes in dit boek zijn

de fraaie en informatieve illustraties en de kaderteksten waarin nader wordt ingegaan op specifieke gebeurtenissen en personen.

Elisabeth Leijnse - Cécile en Elsa, strijdbare freules

G17-01, De Geus, 2017, 498 p., de Libris Geschiedenis Prijs 2016

Deze dubbelbiografie gaat over twee aristocratische zussen in de decennia voor en na 1900. Cécile schreef een spraakmakende roman over vrouwenrechten en was organiseerde de eerste tentoonstelling over vrouwenarbeid in Nederland. Haar huwelijk strandde, waarna ze zich in Frankrijk vestigde. Elsa trouwde met Alphons Diepenbrock, Nederlands grootste componist sinds Sweelinck. Het boek biedt maatschappijgeschiedenis met onderwerpen als klassenbewustzijn, sociaal liberalisme, vrouwenemancipatie, literatuur, beeldende kunst en muziekleven.

Geert Mak - De levens van Jan Six. Een Amsterdamse familie

G17-02, Atlas Contact, 2016, 412 p.

In dit boek laat Geert Mak ons kennis maken met de Amsterdamse familie Six. Drie jaar lang was hij te gast in het huis van de familie Six aan de Amstel waar hij zich verdiepte in het familiearchief. Aan de hand van schilderijen en andere kunstvoorwerpen in dit huis voert de schrijver ons door een familiegeschiedenis die tegelijkertijd de geschiedenis is van Amsterdam en van de Amsterdamse elite. De lezer leeft mee met de lotgevallen van acht generaties Six en maakt hij een reis door de tijd van de 17^e tot in de 20^e eeuw.

Sean McMeekin - De Russische Revolutie. Een nieuwe geschiedenis.

G18-16, Nieuw Amsterdam, 2017, 380 p.

De auteur deed uitvoerig onderzoek in Russische archieven en kwam daardoor tot nieuwe inzichten over het verloop van de revolutie. Hij laat zien dat de economie vanaf 1900 sterk was gegroeid en dat na het rampzalige begin van de oorlog in 1914 een krachtig herstel volgde. En ook dat de tsaar inderdaad weinig bewondering verdient en dat Raspoetin een andere rol speelde dan men lange tijd dacht. De omwenteling in oktober 1917 was niet een breed gedragen opstand van de arbeidersklasse maar een staatsgreep van een kleine groep bolsjewieken. Krachtig optreden van regering en leger had deze kunnen doen mislukken. Anderzijds maakt de auteur ook aannemelijk

dat de bevolking in 1917 een einde aan de oorlog wilde waardoor Lenin en de bolsjewieken na de revolutie korte tijd de nodige steun kregen. Zij verspeelden die weer door de Rode terreur, de burgeroorlog en de hongersnood.

Alexander Münninghoff - *De stamhouder. Een familiechroniek*

G15-12, Prometheus-Bert Bakker, 2015, 330 p.

Meeslepend beschrijft de auteur de soms scandaleuze geschiedenis van zijn familie. Voor de Tweede Wereldoorlog bouwde zijn grootvader in Letland een zakenimperium op. In 1939 vluchtte hij naar Nederland, waar hij opnieuw succes in zaken had. Tijdens de oorlog onderhield hij contacten met zowel de Engelsen als de Duitsers. De auteur werd als jongen door zijn inmiddels gescheiden moeder naar Duitsland ontvoerd, maar zijn grootvader liet hem kidnappen naar Nederland, waar hij verder opgroeide.

Gert Oostindie m.m.v. Ireen Hoogenboom en Jonathan Verwey - *Soldaat in Indonesië 1945-1950. Getuigenissen van een oorlog aan de verkeerde kant van de geschiedenis*

G16-11, Prometheus, 2016, 303 p.

Dit boek is het resultaat van een groots opgezet wetenschappelijk onderzoek naar excessen van Nederlandse militairen tijdens hun diensttijd in Nederlands-Indië/Indonesië. Het is gebaseerd op honderden getuigenverklaringen, brieven, documenten, memoires en andere bronnen. Het resultaat is onthutsend. Honderden goed gekozen citaten uit de egodocumenten maken dat duidelijk. Sterke kant van dit boek is dat geen morele oordelen velt maar analytische vragen stelt.

Luc Panhuysen - *Oranje tegen de Zonnekoning. De strijd tussen Willem III en Lodewijk XIV om Europa*

G18-17, Atlas Contact, 2016, 560 p.

Stadhouder-koning Willem III (1650-1702) is het enige lid van het Huis van Oranje dat internationaal een grote rol heeft gespeeld. Jaren streed hij tegen Lodewijk XIV voor de zelfstandigheid van de Republiek. De strijd begon in 1672, gevolgd door de Negenjarige Oorlog (1688-1697) en tenslotte de Spaanse Successie Oorlog (1701-1713). Steeds was de aanleiding het streven van Lodewijk om het Franse grondgebied uit te breiden. Willem toonde zich een bekwaam bestuurder, generaal en

diplomaat door het smeden van een internationale coalitie tegen de Fransen. Uiteindelijk zou Lodewijk het onderspit delven. Willem was een man van verrassende acties met als summum de spectaculaire aanval op Engeland in 1688 waardoor hij koning van Engeland werd.

Geoffrey Parker - *Filips II. Onmachtig koning*

G16-13, Veen Media, 2015, 569 p.

Veel Nederlanders hebben een stereotiep beeld van Filips II als onbuigzaam katholiek vorst en meedogenloze vijand van het protestantisme. Maar Filips was meer. Hij was koning van een rijk 'waar de zon nooit onderging'. Dankzij het rijke en vaak persoonlijke bronnenmateriaal heeft Geoffrey Parker een uitvoerige biografie van deze koning kunnen schrijven die niet alleen inzicht geeft in de manier waarop het rijk bestuurd werd, maar ook in het karakter en de zielenroerselen van Filips II. Dit boek geeft u de kans uw beeld van deze koning bij te stellen.

Lodewijk Petram - *De vergeten bankencrisis*

G17-06, Atlas Contact, 2016, 264 p.

In 1924 kwam de grootste bank van het land, de Rotterdamsche Bankvereniging, in ernstige moeilijkheden. Zij moest door een kordaat optredende minister van financiën, Hendrik Colijn, van de ondergang worden gered. De neergang was het gevolg van snelle groei, risicovolle kredieten en overmoedige bankiers. Het lijkt allemaal op de bankencrisis die wij onlangs beleefden. De auteur beschrijft met vlotte pen het ontstaan en het verloop van de crisis en - met een oog voor saillante details - de rol van de hoofdpersonen. Hij laat ook zien hoe men destijds 'vergat' een beter toezicht op het bankwezen in te voeren.

Guus Pikkemaat - *Eleonore van Aquitanië 1122-1204. Een bijzondere vrouw in het zomertijd der middeleeuwen*

G15-13, Uitgeverij Aspect, 8^e druk, 2013, 600 p.

Eleonore van Aquitanië leidde een lang en actief leven. Ze bereikte de voor die tijd uitzonderlijk hoge leeftijd van 82 jaar en was hertogin van Aquitanië, koningin van Frankrijk en koningin van Engeland. Bij het grote publiek is ze minder bekend dan Jeanne d'Arc of Marie-Antoinette, maar haar leven was even veelbewogen al eindigde het

minder dramatisch. De schrijver laat met dit boek een breed publiek kennis maken met 'een bijzondere vrouw in een bijzondere eeuw'.

Chris Quispel - De geschiedenis van het antisemitisme in West-Europa. G17-08, Uitgeverij Verloren, 2015, 287 p.

Deze studie maakt pijnlijk duidelijk hoezeer het antisemitisme samenhangt met de Europese christelijke samenleving. De haat tegen de Joden ontstond in het Midden-Oosten, maar verdiepte zich door de harde kritiek van de apostel Paulus en de vroege kerkvaders. De Joden hadden immers Jezus Christus gekruisigd. Naast de Rooms-Katholieke Kerk zette ook de Reformatie zich scherp af tegen het Joodse geloof. In later eeuwen leek het antisemitisme af te zwakken, maar in de 19^e en 20^e eeuw leefde het in Europa op, feller dan ooit. De studie leert ons hoezeer dat samenhang met de industrialisatie en modernisering van onze samenleving. Opmerkelijk zijn ook de overeenkomsten tussen het antisemitisme en het hedendaagse anti-islamisme.

David van Reybrouck - Congo een geschiedenis

G11-04, De Bezige Bij, 2010, 582 p.

In dit lijvige werk beschrijft David van Reybrouck de koloniale en postkoloniale geschiedenis van Belgisch Congo. Veel persoonlijke getuigenissen geven kleur aan het verhaal. Is Congo ver van ons bed? Geenzins. Niet voor niets heeft dit boek drie prestigieuze prijzen gewonnen. De leeswijzer kent twee delen, zodat u het boek ook in twee keer kunt behandelen: de periode tot aan de onafhankelijkheid, en die daarna.

Wil Schackmann - De kinderkolonie. 'Tot een werkzaam leven opgeleid': De wezen van Veenhuizen (1824-1859)

G18-18, Atlas Contact, 2016, 372 p.

In dit boek, het derde deel van een trilogie over de activiteiten van de Maatschappij van Weldadigheid, reconstrueert de schrijver op basis van het rijke archiefmateriaal en dagboekjes van pupillen, chronologisch de geschiedenis van de opvang van weeskinderen (later ook bedelaars) in het Drentse Veenhuizen. De bedoelingen van de stichter, Johannes van den Bosch, waren goed maar toch liep het uiteindelijk slecht af. Door de goedgekozen citaten uit verslagen en dagboekjes is het een goed en prettig leesbaar boek geworden.

Henk Schulte Nordholt - China en de barbaren. Het verzet tegen de westerse wereldorde. G17-10, Querido, 2016, 419 p.

In dit knap en scherpzinnig geschreven boek geeft de schrijver niet alleen een compact overzicht van de eeuwenoude geschiedenis van het Hemelse Rijk. Hij maakt ook duidelijk hoe dit glorieuze verleden en het verlangen het te herstellen een dikke rode draad vormt in de buitenlandse politiek van de huidige Chinese leiders in hun omgang met de omringende landen en de Verenigde Staten. Het boek is onmisbaar voor wie meer wil weten over China en zijn geschiedenis en mogelijke toekomst.

Victor Sebestyen – Lenin, leven en legende

G18-19, Het Spectrum, 2017, 640 p.

Dankzij de opening van de archieven sinds de ineenstorting van de Sovjet-Unie was de schrijver in staat een nieuwe en meer realistische biografie te schrijven van de grondlegger van het Sovjetsysteem dan de voorgaande. Sebestyen maakt duidelijk dat Lenin niet de bijna onfeilbare leidsman was die de Sovjethistoriografie gedurende tientallen jaren van hem heeft gemaakt. Tal van legendes en mythes worden door de schrijver ontmaskerd. Lenin was bepaald geen heilige!

Noah Shusterman - De Franse Revolutie

G17-11, Veen Media, 2015, 386 p.

De Franse revolutie geldt als een keerpunt in de geschiedenis, waar drastisch werd afgerekend met oude vormen en gedachten. De schrijver heeft een geschiedenis van de Franse Revolutie geschreven die gebaseerd is op de visie dat zowel religie als de man-vrouw verhouding in de samenleving een sleutelrol speelden in de ontwikkeling ervan. Zodra andere motieven, zoals rijkdom, nationalisme of privileges, een rol speelden met invloed op de ontwikkeling van de revolutie, worden die natuurlijk ook behandeld.

Robin te Slaa - Wat is fascisme? Oorsprong en ideologie

G18-20, Uitgeverij Boom, 2017, 271 p.

In een doorwrocht betoog, waarin vele schrijvers en hun ideeën de revue passeren, zoekt de schrijver naar de historische wortels van het fascisme en het nationaalsocialisme en beschrijft hij de 20^e eeuwse verschijningsvormen. Fascisme en nationaalsocialisme kunnen niet

langer afgedaan worden als negatief ingestelde anti-bewegingen, maar hadden, ondanks onderlinge verschillen, respectabele intellectuele wortels en een afgerond wereldbeeld. Fascisme was geen historisch bedrijfsongeval, maar is geworteld in onze cultuur en geschiedenis.

Hubert Smeets - De wraak van Poetin. Rusland contra Europa

G17-12, Prometheus Bert Bakker, 2015, 342 p.

Een zeer informatief boek om inzicht te krijgen in de achtergrond van Poetins optreden in de laatste jaren. Eigenlijk gaat het over de ondergang van de Sovjet-Unie onder Gorbatsjov en Jeltsin en de poging van Poetin te komen tot een soort 'revival', een herstel van Rusland in oude glorie. Smeets wijst ook op de structurele oorzaken van Ruslands huidige harde opstelling tegen Europa keert. Rusland moet volgens Poetin weer een macht van betekenis worden in Europa en de 'herovering' van de Krim is waarschijnlijk slechts een eerste stap.

Laura Starink - Duitse wortels. Mijn familie, de oorlog en Silezië

G14-14, Augustus, 2013, 314 p.

Nieuwsgierig naar wat haar Duitse moeder wist van wat er tijdens de oorlog gebeurde in de omgeving waar zij opgroeide, reconstrueert de schrijfster het leven van haar moeder en haar Duitse familieleden. Haar moeder groeide op in een normaal leraarsgezin in de buurt van Auschwitz, in Silezië aan de grens met Polen. Voor haar grootouders en hun zes kinderen begon de ellende pas goed toen de oorlog voor de meesten zo goed als afgelopen was. De bevrijding door het Rode Leger en de volgende Westverschiebung Polens had dramatische gevolgen.

Larissa Juliet Taylor - Jeanne d'Arc

G17-13, Veen Media, 2015, 277 p.

In het collectieve geheugen leeft Jeanne d'Arc voort als een bijna mythische figuur. Zij was het boerenmeisje dat Frankrijk wist te redden van de Engelse overheersing en in 1431 als heks werd verbrand. In dit boek probeert de auteur recht te doen aan de historische Jeanne en haar los te maken van de beeldvorming die in de loop der eeuwen rond haar ontstaan is door gebruik te maken van het rijke bronnenmateriaal dat ons eens te meer laat zien dat het verleden 'a foreign country' is.

Frans Verhagen - Toen de katholieken Nederland veroverden.

Charles Ruys de Beerenbrouck 1873-1936

G17-14, Uitgeverij Boom, 2015, 325 p.

Ruys was de eerste katholieke minister-president van ons land van 1919-1925 en van 1929-1933. Hij legde de basis voor de Nederlandse verzorgingsstaat en voor de machtspositie van rooms-katholieken in alle kabinetten. Hij was de grondlegger van de RKSP als moderne volkspartij en consolideerde de verzuiling. Koningin Wilhelmina benoemde hem met tegenzin want zij had moeite met katholieken, zeker wanneer ze uit Limburg kwamen. Deze biografie plaatst hem in zijn katholieke en Limburgse omgeving.

Rienk Vermij - De geest uit de fles. De Verlichting en het verval van de confessionele samenleving

G16-16, Uitgeverij Nieuwezijds, 2014, 303 p.

In dit boek plaatst de auteur de ideeën uit de Verlichting in de context van de politieke en maatschappelijke werkelijkheid. Volgens hem waren hervormingen vooral een reactie op concrete problemen, waarbij de ideeën niet zozeer de veranderingen initieerden, maar ontwikkelingen die toch al in gang gezet waren verdedigden of legitimeerden. Hij zoekt naar verklaringen voor o.a. het terugdringen van de maatschappelijke invloed van de kerken en de omgang met andersdenkenden.

Alexander Waugh - De Wittgensteins. Geschiedenis van een excentrieke familie.

G14-15, De Bezige Bij, 2008, 357 p.

Het boek gaat over het wel en wee van de steenrijke Weense familie Wittgenstein in de periode rond de beide wereldoorlogen. Vader Karl was grootindustriël en kunstmecenas. Drie van zijn zonen pleegden om verschillende redenen zelfmoord. De twee andere zonen werden wereldberoemd, Paul als eenarmige pianist en Ludwig als filosoof in Cambridge. Hoewel katholiek opgevoed, werd de familie in de Nazitijd als joods bestempeld, maar na veel gesteggel en tegen inlevering van een belangrijk deel van hun kapitaal met rust gelaten.

W.H. Weenink - Vrouw achter de troon. Marie Anne Tellegen 1893 – 1976.

G16-17, Uitgeverij Boom, 2014, 360 p.

Als dochter van de Amsterdamse burgemeester wordt zij een rebelse jonge vrouw die zich thuis voelt in vrijmoedige artistieke kringen. Zij

studeert rechten en wordt gemeenteambtenaar. Tijdens de oorlog is ze opnieuw opstandig en wordt ze prominent in het verzet tegen de Duitsers. In 1945 wordt ze directeur van het kabinet van de koningin. Ze wordt invloedrijk bij kabinetsformaties en staat op vertrouwelijk voet met Drees en andere leidende politici. Ze maakt ook naam als voorvechtster van de vrouwenemancipatie.

Frank Westerman - *De Graanrepubliek*

G11-06, Atlas Contact, 1999, 288 p.

Frank Westerman beschrijft aan de hand van een aantal families de geschiedenis van Oost-Groningen in de periode 1886-1998. Als antropoloog toont hij verbanden en grote lijnen, die hij met de levens van de hoofdpersonen, o.a. Sicco Mansholt, verbindt.

Auke van der Woud - *De nieuwe mens. De culturele revolutie in Nederland rond 1900.*

G16-18, Prometheus Bert Bakker, 2015, 306 p.
Auke van der Woud beschrijft de opkomst van de massacultuur in Nederland aan het eind van de 19^e eeuw. Deze 'nieuwe cultuur', die visueel en materialistisch is, zou het einde betekenen van de eeuwenlang gekoesterde oude waarden. De schrijver stelt dat de geschiedschrijving nooit voldoende oog heeft gehad voor deze culturele revolutie. Hij pleit dan ook voor een nieuwe benadering van de geschiedenis vanaf 1870.

Auke van der Woud - *Een nieuwe wereld. Het ontstaan van het moderne Nederland.*

G10-14, Bert Bakker, 8^e druk, 2010, 409 p.
De auteur geeft in dit boek, in 2007 uitgeroepen tot het beste geschiedenis boek van het jaar, een geheel nieuw beeld van het ontstaan van het moderne Nederland vanaf ongeveer het midden van de 19^e eeuw. Hij beschrijft alle vernieuwingen op economisch gebied en op vele andere terreinen, zoals communicatie en transport met alle gevolgen van dien, zoals de noodzaak van verkeersregels, een uniforme tijdsaanduiding en het nut van een brievenbus in de voordeur.

Annejet van der Zijl - *De Amerikaanse prinses*

G17-16, Querido, 2016, 239 p.

Het levensverhaal van de Amerikaanse Allene Tew (1872-1955) neemt ons mee door een stukje Amerikaanse en Europese geschiedenis.

Verrassend is de rol die zij speelde bij het huwelijk van Bernhard en Juliana. Haar leven ging niet over rozen. Ze verloor haar drie kinderen en versleet vijf echtgenoten maar haar motto bleef 'houd altijd moed!'

Verantwoording van de boekenlijst

De boekenlijst is samengesteld door de Werkgroep Geschiedenis van Senia, waarin dit jaar deelnamen Tineke van den Abeele, Marion van Bussel, Tjeerd Doevendans, Martien Rietbergen, Bert Timmerman (voorzitter) en Cees de Voogd. De leeswijzers van de boeken op deze lijst zijn door de leden van deze werkgroep samengesteld.

Beschikbaarheid

De boekenlijst wordt vastgesteld in het jaar voorafgaand aan het moment dat leesgroepen de keuze maken teneinde de werkgroepleden de tijd te geven de leeswijzers samen te stellen. Dit leidt ertoe dat boeken die verschenen vanaf begin 2019 niet meer in de keuze van deze lijst werden meegenomen, maar mogelijk wel voor de lijst van volgend jaar.

Bij het uitbrengen van deze boekenlijst (april 2019) zijn de nieuwe boeken die op de lijst voorkomen verkrijgbaar tegen de daarbij vermelde prijzen. We kunnen niet garanderen dat verkrijgbaarheid en prijzen zo blijven gedurende het seizoen 2019-2020.

Boekenprikbord Senia

We stimuleren de uitwisseling van boeken via het boekenprikbord op de website www.senia.nl

Vragen of reacties

Als de leeswijzer vragen oproept, of als u een reactie wilt geven, kunt u een e-mail sturen aan de Werkgroep Geschiedenis: geschiedenis@senia.nl.

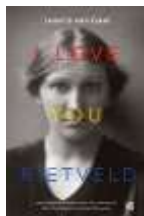
Boeken van de Senia-lijst biografieën

Het abonnement bij Senia biedt u de mogelijkheid jaarlijks zeven leeswijzers of muziek-luisterwijzers te kiezen. Daarbij kunt u uit alle lijsten kiezen, dus ook bijvoorbeeld kunstgeschiedenis, muziek, of filosofie. U vindt de informatie op de website.

Op deze pagina noemen we enkele boeken van de literatuurlijst biografieën die mogelijk voor leesclubs geschiedenis interessant zijn. De leeswijzers voor de werkgroep biografieën worden gemaakt op grond van een eigen indeling. Zij kunnen daardoor een iets ander karakter hebben dan de leeswijzers voor de boeken op de literatuurlijst geschiedenis.

Jessica van Geel – *I love you, Rietveld*

B19-01, Uitgeverij Lebowski, 2018, 464 p.

De liefde tussen timmerman/architect Gerrit Rietveld (1888-1964) en zijn muze Truus Schröder-Schräder (1889-1985) en de bijzondere samenwerking tussen hen vormen het thema van deze bijzondere en boeiende biografie. Ze hadden meer dan veertig jaar een relatie. Zij stimuleerde zijn artistieke ontwikkeling, dacht mee in zijn moderne ontwerpen en ontwikkelde samen met hem het beroemde Rietveld-Schröderhuis in Utrecht. Truus Schröder was afkomstig uit een rijke ondernemersfamilie, trouwde met een advocaat en werd jong weduwe. Rietveld was een eenvoudig timmerman, met een ongelukkig huwelijk. Het boek is gebaseerd op uitgebreide research, veel interviews en familiedocumenten. Het gaat ook over architectuur, de kunstwereld met De Stijl in die periode, over de overgang van de oude tijd naar de moderne opvattingen. Goed geschreven, met veel foto's en extra informatie.

Sybrand van Haersma Buma en Wiete Hopperus Buma – Gerlacus Buma. Een Friese patriciërszoon in het leger van Napoleon en Willem I. *B19-03, Uitgeverij Prometheus, 2018, 240 p.*

Het boek gaat over de Friese officier Gerlacus Buma in de periode 1793-1938, over de val van Napoleon en het ontstaan van Nederland in zijn huidige omvang. De Friese burgemeesterszoon diende eerst gedwongen in het leger van Napoleon, daarna vrijwillig onder koning Willem I. Hij vocht bij Quatre-Bras, bij Waterloo en in de Tiendaagse Veldtocht tegen België. Maar zijn leven werd vooral beheerst door het jarenlange wachten in garnizoenssteden en legerkampen. Van daaruit schreef hij brieven naar zijn ouders in Friesland, die een persoonlijk inkijkje geven in zijn leven van alledag: een onzeker rondtrekkend bestaan dat grote gevolgen had voor zijn gezin, huwelijk en gezondheid. Zijn verre nazaten, de politicus Sybrand van Haersma Buma en de oud-officier en jurist Wiete Hopperus Buma, hebben het leven gereconstrueerd van deze Fries.

Annet Mooij – *De eeuw van Gisèle. Mythe en werkelijkheid van een kunstenares.*

B19-07, Uitgeverij De Bezige Bij, 2018, 480 p.

Gisèle van Waterschoot van der Gracht (1912-2013), dochter van een Oostenrijkse barones en een Amsterdamse patriciër, woonde als kind op katholieke kostscholen en in een kasteel. Deze jeugd vormde de springplank voor een veelzijdige kunstenaarsloopbaan en een leven vol bijzondere vriendschappen en liefdes. Ze trouwde met oud-burgemeester Arnold d'Ailly en verbond haar lot aan de mysterieuze Duitse dichter Wolfgang Frommel en zijn schare jonge vrienden, die zij tijdens de bezetting onderdak verleende in haar kleine Amsterdamse bovenwoning. Zelf presenteerde Gisèle haar leven met succes als een sprookje. Maar hoe zag de werkelijkheid achter de fraaie façade eruit? Hoe hield deze vrijgevochten schilderes zich staande?

Maart 2019